

УДК 342.951

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ДОГОВОРІВ ПІД ЧАС НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Поліщук Н.Р., аспірант
кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Стаття присвячена питанню застосування адміністративних договорів під час надання адміністративних послуг. Проаналізовано правовий зв'язок згаданих інститутів. Досліджено застосування адміністративних договорів під час здійснення діяльності центрами надання адміністративних послуг.

Ключові слова: *правове регулювання, публічні послуги, владні повноваження, адміністративні послуги, центри надання адміністративних послуг, адміністративні договори.*

Статья посвящена вопросу применения административных договоров при предоставлении административных услуг. Проанализирована правовая связь упомянутых институтов. Исследовано применение административных договоров при осуществлении деятельности центрами предоставления административных услуг.

Ключевые слова: *правовое регулирование, публичные услуги, властные полномочия, административные услуги, центры предоставления административных услуг, административные договоры.*

Polischuk N.R. THE LEGAL REGULATION OF ADMINISTRATIVE AGREEMENTS PROVIDING ADMINISTRATIVE SERVICES

The article is devoted to the issue of administrative agreements in the provision of administrative services. Analyzed the legal relationship mentioned institutions. Investigated the application of administrative agreements in the implementation of the centers of administrative services.

Key words: *legal regulation, public services, authority, administrative services, centers of administrative services, administrative contracts.*

Постановка проблеми. В умовах реалізації адміністративної реформи з'явилися нові інститути адміністративного права – адміністративні послуги й адміністративні договори. Покликанням цих інститутів є реалізація завдання адміністративної реформи щодо втілення нової парадигми взаємовідносин держави та суспільства: влада змінює свою сутність із реалізації правомочностей на виконання обов'язків насамперед перед людиною.

Правовий зв'язок адміністративних послуг і адміністративних договорів недостатньо досліджений науковцями, не має чіткого законодавчого закріплення. Тому метою статті є дослідження взаємозв'язку адміністративних послуг і адміністративних договорів, з'ясування реального стану використання у своїй діяльності центрами надання адміністративних послуг адміністративних договорів.

Виклад основного матеріалу. Адміністративні послуги є результатом здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав і/або обов'язків такої особи відповідно до закону [1]. Науковці розглядають адміністративні послуги у двох аспектах: а) як публічно-владну діяльність адміністративного органу, спрямовану на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації прав фізичної або юридичної особи, яка здійснюється за заявою цієї особи; б) як результат публічно-владної діяльності адміністративного органу, спрямованої на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи, яка здійснювалась за заявою особи [2, с. 9].

Порівнюючи ознаки й особливості адміністративних та інших послуг, можна зробити висновок, що принципова відмінність між публічними послугами й послугами приватного сектора полягає в тому, що приватний сектор намагається максимально розширити асортимент послуг, а номенклатура публічних послуг має ґрунтуватися на принципі – держава робить тільки те, що не може або не повинен робити приватний сектор [2, с. 11]. Варто зазначити, що важливою є мета, з якою надаються послуги, оскільки надання послуг впливає на той чи інший сектор економіки і стосується загальних інтересів, а не приватних. Чітко встановлений перелік послуг є запорукою рівності в можливості їх використання. Інакше кажучи, послуги, передбачені законом, не можуть бути видозмінені за волевиявленням сторін і стосуються певної конкретної визначеної сфери.

Адміністративні послуги – це публічні послуги, які надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими особами й надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень (тобто прийняттям рішень/учиненням дій тощо) [2, с. 11].

З іншого боку, розглянемо адміністративні послуги як об'єкт делегованих повноважень. Прийняття рішення про делегування повноважень із надання адміністративних послуг супроводжується переданням у повному обсязі повноважень, необхідних для надання відповідних адміністративних послуг [3].

Комісії, палати, які, відповідно до закону, надають адміністративні послуги, і бюджетні установи, яким, відповідно до закону, делеговано повноваження з надання адміністратив-

них послуг, не можуть делегувати зазначені повноваження іншим бюджетним установам, підприємствам, установам, організаціям, органам, фізичним особам-підприємцям. Бюджетні установи з питань здійснення делегованих їм, відповідно до закону, повноважень із надання адміністративних послуг підконтрольні адміністративним органам, які делегували такі повноваження. Адміністративний орган, що делегував відповідно до закону повноваження з надання адміністративних послуг, може скасувати своє рішення про делегування таких повноважень; у разі незадовільного здійснення бюджетною установою делегованих їй, відповідно до закону, повноважень із надання адміністративних послуг зобов'язаний скасувати своє рішення про таке делегування [3].

Серед науковців панує думка, що надання адміністративних послуг є особливим видом адміністративних договорів [4]. Відповідно до чинного законодавства, адміністративний договір – це дво- або багатостороння угода, зміст якої становлять права та обов'язки сторін, що впливають із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який є однією зі сторін угоди [5]. Якщо розглядати центри надання адміністративних послуг як сторону адміністративного договору, то вони повинні бути суб'єктами владних повноважень. Згідно з п. 2 Примірного положення про центр надання адміністративних послуг, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.2013 р. № 118, центри надання адміністративних послуг є постійно діючими робочими органами або структурними підрозділами місцевої держадміністрації чи виконавчого органу місцевої ради, що створюються з метою надання адміністративних послуг через адміністратора шляхом його взаємодії із суб'єктами надання адміністративних послуг.

Якщо центри надання адміністративних послуг є постійно діючими робочими органами, то адміністративні договори укладаються від імені виконкому міської ради.

Щодо центрів надання адміністративних послуг, які створені як структурний підрозділ, то вони можуть бути юридичними особами й, відповідно, стороною в адміністративному договорі виключно у випадках, якщо такий договір укладається із суб'єктами надання адміністративних та інших послуг із питань співпраці в організації надання таких послуг через центр, а також договорів із суб'єктами господарювання про надання супутніх послуг у центрі.

Проаналізувавши діяльність центрів, можна зробити висновок, згідно з яким, окрім взаємодії із заявником, центри безпосередньо взаємодіють із суб'єктами надання адміністративних послуг. Крім того, результатом адміністративної послуги може бути також адміністративний договір, за яким відбувається набуття, зміна чи припинення прав і/або обов'язків особи (договори оренди земельних ділянок, про пайову участь у розвитку інфраструктури населеного пункту тощо). Якщо укладення подібного адміністративного договору здійснюється, відповідно до закону,

виключно на підставі рішення органу влади чи місцевого самоврядування, такий договір не може бути самостійним результатом адміністративної послуги, а є кінцевою складовою такого результату разом із відповідним рішенням, що є підставою для його укладення. У цьому випадку укладення такого договору не може бути самостійною (окремою) адміністративною послугою. У зазначеному випадку такий договір укладає із суб'єктом звернення виключно суб'єкт надання адміністративної послуги.

З метою доцільності застосування адміністративних договорів під час надання адміністративних послуг, було надіслано інформаційні запити в центри адміністративних послуг кількох областей. Із семи центрів (Управління адміністративних послуг Хмельницької міської ради, Центр надання адміністративних послуг Тернопільської міської ради, Управління «Центр надання адміністративних послуг у м. Суми» Сумської міської ради, Управління забезпечення надання адміністративних послуг Рівненської міської ради, Управління розвитку підприємництва та дозвільних послуг Запорізької міської ради, Центр надання адміністративних послуг Житомирської міської ради, Центр адміністративних послуг «Прозорий офіс» Вінницької міської ради) лише під час здійснення своїх функцій Управлінням «Центр надання адміністративних послуг у м. Суми» Сумської міської ради «укладаються договори, які містять ознаки адміністративних». У відповіді на запит Центром адміністративних послуг «Прозорий офіс» Вінницької міської ради було зазначено, що він утворений у формі постійно діючого органу виконкому міської ради, а тому вказані адміністративні договори укладаються від імені виконкому міської ради. Інші центри повідомили, що не використовують у своїй діяльності адміністративних договорів.

Висновки. Під час надання адміністративних послуг можуть бути два варіанти застосування адміністративних договорів:

1. Адміністративним договором є безпосереднє надання адміністративних послуг, оскільки однією зі сторін є суб'єкт, наділений владними повноваженнями, а публічні (адміністративні) послуги надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими особами, їх надання пов'язане з реалізацією владних повноважень. Із переліку адміністративних послуг, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 р. № 523-р, можна побачити, що всі послуги спрямовані на реалізацію державної політики у сфері реєстрації юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, громадських об'єднань, друкованих засобів масової інформації тощо. Оскільки законодавець не передбачає обов'язкової умови щодо форми укладання адміністративних договорів, то в конкретному випадку можна скористатися положенням Цивільного кодексу України: правочин, для якого законом не встановлена обов'язкова письмова форма, вважається вчиненим, якщо поведінка сторін

засвідчує їхню волю до настання відповідних правових наслідків [6]. Конклюдентні дії самі по собі є звичайною за певних обставин поведінкою особи, із якої ясно випливає намір особи здійснити правочин на заздалегідь відомих умовах. Крім того, у разі звернення за адміністративними послугами заявник може скористатися Стандартом надання адміністративної послуги – документом, який містить вичерпну інформацію про підстави надання адміністративної послуги, перелік документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, порядок і розмір плати за надання такої послуги, строк надання адміністративної послуги, пільги щодо її отримання, вид адміністративного акта, який приймається в результаті надання відповідної адміністративної послуги, підстави відмови в наданні адміністративної послуги, а також про організацію роботи адміністративного органу з надання такої послуги [3].

2. Адміністративним договором затверджується співпраця між центром і суб'єктом надання адміністративних послуг. Крім того, під час функціонування центрів адміністративний орган делегує, відповідно до закону, повноваження з надання адміністративних послуг. Одним із різновидів адміністративних договорів є договори про компетенцію, про спільну діяльність і співробітництво, про обмін інформацією тощо [7].

Отже, можна зробити висновок, що в законодавчих актах необхідно чітко зазначити

можливість укладання саме адміністративних договорів і щодо яких саме послуг, оскільки виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, установлюється таке:

1) підстави для одержання адміністративної послуги;

2) суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги [1].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про адміністративні послуги : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.

2. Тимошук В. Адміністративні послуги / В. Тимошук. – К. : ТОВ «Софія-А», 2012. – 104 с.

3. Роз'яснення Закону України «Про адміністративні послуги» [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://chervonogradjst.at.ua/index/roz_39_jasnennja_zakonu_ukrajini_quot_pro_administrativni_poslugi_quot/0-39.

4. Курило В.І. Адміністративні правовідносини у сільському господарстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В.І. Курило. – К., 2008.

5. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/conv/page>.

6. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page4>.

7. Макарейко Н.В. Адміністративне право / Н.В. Макарейко [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://yport.inf.ua/123-administrativnyi-dogovor-ponyatie.html>.

УДК 346.543(073)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Руснак Ю.І., к. ю. н.,
професор кафедри фінансового та банківського права,
заслужений юрист України
Інститут права імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом

У статті аналізуються сучасні інвестиційні інструменти, їх правове регулювання, а також вітчизняний та зарубіжний досвід правового регулювання проектної інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційний проект, правове регулювання інвестиційної діяльності, міжнародні інвестиційні відносини, міжнародне інвестиційне право.

В статье анализируются современные инвестиционные инструменты, их правовое регулирование, а также отечественный и зарубежный опыт правового регулирования проектной инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инвестиционный проект, правовое регулирование инвестиционной деятельности, международные инвестиционные отношения, международное инвестиционное право.

Rusnak I.I. LEGAL ADJUSTING OF PROJECT INVESTMENT ACTIVITY: DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE

Modern investment instruments are analysed in the article, them legal adjusting, and also domestic and foreign experience of the legal adjusting of project investment activity.

Key words: investment activity, investment project, legal adjusting of investment activity, international investment relations, international investment law.